

Ambasciata d'Italia
Bucarest

con il patrocinio della
Corte Costituzionale di Romania / sub patronajul Curții Constituționale
a României

Convegno / Conferință

*La Romania verso il futuro. Un secolo di storia dalla
Costituzione del 1923 ai nostri giorni /
România spre viitor. Un secol de istorie de la Constituția
din 1923 până în zilele noastre*

23 maggio 2023 / 23 mai 2023

Aula dell'Accademia Romena, calea Victoriei 125

Bucarest /

Aula Academiei Române, Calea Victoriei 125

București

Il Convegno ambisce a celebrare il centenario della Costituzione della Romania del 1923, individuandone i punti caratterizzanti maggiormente innovativi e suscettibili di una rilettura alla luce delle attuali sfide per il futuro del Paese nel quadro della sua recente appartenenza all'Unione Europea.

La riflessione congiunta da parte di storici, politologi e costituzionalisti italiani e romeni intende ripercorrere le tappe del cammino della Romania dell'ultimo secolo, esaminando i "beni pubblici" di rilevanza costituzionale perseguiti e attuati dai diversi regimi succedutisi da allora.

Il duplice rinnovamento costituzionale succeduto alla Rivoluzione del 1989 ha aperto una nuova prospettiva per la progressiva affermazione e la tutela di principi, valori, norme e istituti coerenti con il processo di integrazione europea di cui la Romania ha scelto di far parte.

In tale contesto, il Convegno si ripromette di esplorare come è cambiato il modo di intendere la democrazia, l'economia di mercato, lo stato di diritto nelle successive fasi storiche del secolo in esame, rintracciando eventuali elementi di continuità.

Il Convegno è promosso e organizzato dall'Ambasciata d'Italia a Bucarest in partenariato con il Centro di ricerca interdipartimentale sull'Europa centro-orientale, la Russia e l'Eurasia (CRIERE) dell'Università degli Studi Roma Tre e con l'Accademia Romana. Si svolge, inoltre, con il patrocinio della Corte Costituzionale di Romania.

Conferința își propune să celebreze centenarul Constituției României din 1923, identificând cele mai inovatoare puncte ce o caracterizează și care sunt capabile de a fi recitate în lumina provocărilor actuale pentru viitorul țării în contextul aderării recente la Uniunea Europeană.

Reflecția comună a istoricilor, politologilor și constituționaliștilor italieni și români își propune să reproducă etapele călătoriei României în ultimul secol, examinând „bunurile publice” de semnificație constituțională urmărite și implementate de diferitele regimuri care s-au succedat de atunci.

Dubla reînnoire constituțională care a urmat Revoluției din 1989 a deschis o nouă perspectivă pentru afirmarea și protecția progresivă a principiilor, valorilor, normelor și instituțiilor în concordanță cu procesul de integrare europeană din care România a ales să facă parte.

În acest context, conferința își propune să exploreze cum s-a schimbat modul în care este înțeleasă democrația, economia de piață, statul de drept în fazele istorice succesive ale secolului în cauză, urmărind eventualele elemente de continuitate.

Conferința este promovată și organizată de Ambasada Italiei la București în parteneriat cu Centrul de cercetare interdepartamental pe Europa Central-Orientală, Rusia și Eurasia (CRIERE) al Universității Roma Tre și cu Academia Română. Se desfășoară, de asemenea, sub patronajul Curții Constituționale a României.

PROGRAMMA

Ore 9.30

Apertura dei lavori e saluti delle Autorità

- S.E. Alfredo M. Durante Mangoni, Ambasciatore d'Italia a Bucarest
- Acad. Ioan Aurel Pop, Presidente dell'Accademia Romana
- Marian Enache, Presidente della Corte Costituzionale di Romania
- Silvana Sciarra, Presidente della Corte Costituzionale della Repubblica Italiana
- Prof. Alberto Basciani, Direttore del Centro di ricerca interdipartimentale sull'Europa centro-orientale, la Russia e l'Eurasia dell'Università degli Studi Roma Tre

Ore 10.00

1° SESSIONE

Presiede: Prof. Rudolf Dinu, Direttore dell'Accademia di Romania in Roma

Prof. Florin Muller, Università di Bucarest: La Costituzione di Romania del 1923

Prof. Antonio D'Alessandri, Università degli Studi Roma Tre: Unificazione territoriale e consolidamento statale della Romania

Prof. Stefano Santoro, Università degli Studi di Trieste: La politica romana tra le due guerre mondiali

Prof. Adrian Mihai Cioroianu, Direttore della Biblioteca Nazionale di Romania: Il Partito Comunista Romeno dalla nascita fino all'assunzione del potere

Prof. Alberto Basciani, Università degli Studi Roma Tre: La faticosa modernizzazione della Romania

PAUSA: Pranzo - Buffet (13.00 – 14.00)

Ore 14.00

2° SESSIONE

Presiede: Prof. Dr. Mircea Duțu, direttore dell'Istituto di Ricerche Giuridiche „Acad. Andrei Rădulescu” dell'Accademia Romana

Prof. Francesco Guida, Università degli Studi Roma Tre: Comunismo e nazionalismo, lo strano connubio

Prof.ssa Sorina Soare, Università degli Studi di Firenze: La tentazione dell'illiberalismo in Romania

Prof. Cristian Preda, Università di Bucarest: I partiti democratici romeni a distanza di un secolo dal 1923: cosa è cambiato e cosa è rimasto uguale

Prof.ssa Emanuela Costantini, Università degli Studi di Perugia: Da simbolo di megalomania a tempio della democrazia: Casa Poporului

Prof. Ioan Stanomir, Università di Bucarest: Il costituzionalismo romeno e il paradigma europeo

Prof.ssa Elena-Simina Tănăsescu, Giudice della Corte Costituzionale di Romania: La modernità della Costituzione del 1923

PROGRAM

Ora 9.30

Deschiderea lucrărilor conferinței și salutul din partea autorităților

- E.S. Dl. Alfredo M. Durante Mangoni, Ambasadorul Italiei la București
- Dl. Acad. Ioan Aurel Pop, Președintele Academiei Române
- Dl. Marian Enache, Președintele Curții Constituționale a României
- Dna. Silvana Sciarra, Președintele Curții Constituționale a Republicii Italiene
- Dl. Prof. Alberto Basciani, Directorul Centrului de cercetare interdepartamental pe Europa Central-Orientală, Rusia și Eurasia (CRIERE) al Universității Roma Tre

Ora 10.00 - 1° SESIUNE

Prezidează: Dl. Prof. Rudolf Dinu, Directorul Academiei Române din Roma

Dl. Prof. Florin Muller, Universitatea București: Constituția României din 1923

Dl. Prof. Antonio D'Alessandri, Universitatea Roma Tre: Unificarea teritorială și consolidarea statală a României

Dl. Prof. Stefano Santoro, Universitatea din Trieste: Politica românească între cele două războaie mondiale

Dl. Prof. Adrian Mihai Cioroianu, Directorul Bibliotecii Naționale a României: Partidul Comunist Român de la naștere până la preluarea puterii

Dl. Prof. Alberto Basciani, Universitatea Roma Tre: Obositoarea modernizare a României

PAUZĂ DE PRÂNZ (13.00 – 14.00)

Ora 14.00 2° SESIUNE

Prezidează: Dl. Prof. Dr. Mircea Dușu, directorul Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române

Dl. Prof. Francesco Guida, Universitatea Roma Tre: Comunismul și naționalismul, o combinație ciudată

Dna. Prof. Sorina Soare, Universitatea din Florența: Tentația iliberalismului în România

Dl. Prof. Cristian Preda, Universitatea din București: Partide democratice românești la un secol după 1923: ce s-a schimbat și ce a rămas la fel ca atunci.

Dna. Prof. Emanuela Costantini, Universitatea din Perugia: De la un simbol al megalomaniei la un templu al democrației: Casa Poporului

Dl. Prof. Ioan Stanomir, Universitatea din București: Constituționalismul român și paradigma europeană

Dna. Prof. Elena-Simina Tănăsescu, Curtea Constituțională a României: Modernitatea Constituției din 1923